

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : E. DE TAEYE
H. Serruyslaan, 50
8400 OOSTENDE

3de jaargang, nr. 1, oktober 1973.

U I T N O D I G I N G * * * * *

De 1ste Wintervoordracht grijpt plaats op

VRIJDAG 26 oktober 1973

te 20u30 in de Conferentiezaal van het Stadhuis.

De Heer Karel W. DE LILLE zal spreken over :

"DE LEGENDE VAN " 'T MANNEKE UIT DE MANE" IN VLAANDEREN

Iedereen is welkom.

Lidgelden

Het lidgeld voor het jaar 1973/1974 mag vanaf heden gestort worden op :

PCR nr. 534334 van An-Hyp

met vermelding : voor rekening nr. 750-9109554-54 van
"De Plate" (Oostende)

of

PCR nr. 3845 van Bank van Brussel met vermelding :

voor rekening nr. 384.0051822.11 van
"De Plate" (Oostende)

Gewoon lid : Fr 100.-
Steunend lid : Fr 300.-
Ere-leden : Fr 500.-

Derde winter

Het is de derde winterjaargang van ons Tijdschrift dat heden aanvangt. Wanneer U van anderen hoort dat ze "De Plate" niet meer ontvangen gelieve er hen op te wijzen dat we dit, na herhaaldelijk ver-wittigen, alleen nog aan de leden, welke in regel zijn met hun lid-geld kunnen toesturen. Niets belet hen zich opnieuw in regel te stellen. Nieuwe leden zijn ook steeds welkom.

Huldiging Hoofdman De Taeye

De huldiging op Vrijdag 27 april van Hoofdman E. De Taeye, ter gelegenheid van de viering van de door hem tien jaren geleden opgerichte Museum DE PLATE, kende een onverhoopt succes.

Niettegenstaande de viering op een weekdag en over de middag plaats had, waren er zeer veel prominenten en tientallen leden opgekomen. Onder-Hoofdman Vilain hield de gelegenheidstoespraak, waarbij hij het onvergetelijk werk door Hoofdman De Taeye voor de Oostendse historie en folklore, door het oprichten van een Museum, in een verdiend daglicht stelde.

Namens De Plate bood hij de Stichter van het Heemkundig Museum een prachtig boek aan over "Leopold II urbaniste". Het omvat zeer vele gegevens over Leopold II en la Belle Epoque te Oostende. Mevrouw De Taeye, die eveneens veel, doch steeds zo diskreet mogelijk, voor het Museum doet werd eveneens in de hulde betrokken en met mooie rozen bedacht.

Burgemeester J. Piers sprak het huldewoord namens het Stadsbestuur van Oostende. Waren eveneens aanwezig Schepen Dr. R. Miroir, Volks-vertegenwoordiger E. Van Steenkiste, Gemeenteraadsleden J. Pauweleyn en J. Hermans, de Heer M. Stalpaert namens de Westvlaamse folkloristen en nog vele anderen.

Hier spreekt men Oostends

Verleden winter schreven we in ons blad dat het jammer was dat men gaan Oostendse liederen op fonoplaat meer kon aankopen. Dit heeft een team onder leiding van Jo Deensen er toe aangezet een Oostendse dag in te richten, een life-opname te maken om een speelplaat "Hier spreekt men Oostends" te laten persen. Deze speelplaat is een ongemeen succes geworden. Veel Oostendenaars in de vreemde voelen zich als kinderen zo gelukkig wanneer een familielid hen deze plaat als Oostends geschenk toestuurt.

Er staan op die plaat liederen en typische Oostendse sketches. Bovendien gekende Oostendse figuren uit de jaarlijkse Revue, werkte ook het Koor van het Koninklijk Lyceum mede.

Jean Vyvey Sire 73

Ons genegen lid Jean Vyvey was in mei zo gelukkig de Hoofdvogel op de Sireschiëting van de Koninklijke Sint-Sebastiaansgilde af te schieten en aldus de nieuwe Sire voor 1973 te worden. We houden er aan ons lid van harte te feliciteren en dat hij dit nog dikwijls mag worden.

Felix Buelens

In verband met onze vraag waar de schrijver van de kleine monografie "Felix Buelens, een vergeten vriend van Ensor" de inlichting had gehaald alsdat Buelens conservator van het Museum voor Schone Kunsten te Oostende had geweest, bekwamen we een duplicata van het bidprentje van Michel-Félix Buelens, waarop we lezen "Artiste-peintre; Conservateur du Musée des Beaux-Arts de la Ville d'Ostende". Buiten dat bidprentje schijnt er tot nog toe geen enkel ander bewijs te zijn. We vroegen aan de familie van de auteur dit voor ons in het reine te trekken en zijn bereid hier de juiste gegevens te publiceren.

MARIAKERKSE BURGEMEESTERS

Verleden winter gaven we de lijst van de Oostendse burgemeesters. Thans zijn we in staat de laatste burgemeesters van de zelfstandige gemeente Mariakerke te geven. Mariakerke werd op 1 juli 1899 bij Oostende gevoegd.

Ziehier hun namen en de ambtsperiode dat ze Mariakerke bestuurden :

DEVYNCK Charles	van 1804 tot 1806	(Maire)
HOSTEN, H.J.	" 1806 " 1812	"
PASSCHIJN Laurent	" 1813 " 1826	(Burgemeester)
PASSCHIJN Louis	" 1826 " 1836	"
	" 1848 " 1863	"
MONTEYNE Ambrosius	" 1836 " 1848	"
HAMILTON Hendrik	in 1863 en	
	van 1888 tot 1891	"
PASSCHIJN Leopold	" 1864 " 1888	"
geb. te Mariakerke in 1834	" 1891 " 1899	"
en overl. te Oostende in		
1901)		O.V.

HET LEUTIG OOSTENDS DIALEKT

Reeds gehoord volgende woorden of uitdrukkingen ?

- "We hebben nu ook vuulbakzakken" : (We laten onze bak dus nog niet
- "Ze heeft een elektrische gazevier gekocht" (ja, waarom los!)
elektriciteit nemen als het toch nog met de gaze kan gaan ?)
- "Hij speelt met een voetbalballe". (Waarom met geen voetbal ?
Met voetbalballe maakt men onderscheid met andere ballen, zoals
"katseballe", "biljartballe", "tennisballe". Balle is de bal.
(Best dat men zo van geen voetbalbal spreekt !)

EMILE BULCKE

Deze maand is juist tien jaar geleden dat Emile Bulcke te Schaarbeek overleed. Deze portretist van wiens hand een ganse burgemeestersportretten in de Gemeenteraadszaal hangen, schonk bij legaat een rijke verzameling kunst- en siervoorwerpen aan de DE PLATE. Deze voorwerpen zijn steeds te zien in de "Zaal Emile Bulcke" van het Heemkundig Museum van De Plate.

BAARDEN

"Ik heb weer duizend baarden aan de fiscus moeten betalen". Waarom zegt men baarden ?

Vroeger was de beeltenaar van Koning Leopold II op de stukken van 1 Fr te zien. Zijn wijdse baard werd in ons dialect opgenomen.

LANGS 'T HARD ZAND

Tegen het einde van het jaar zal een paper-back verschijnen met al de wekelijkse bijdragen die onze Onder-Hoofdman Omer Vilain in het "Vlaams Weekblad" onder de titel "Langs 'hard zand" tussen 1972 en 1973 liet verschijnen.

Deze bundel omvat talrijke historische en folkloristische anekdotes over Oostende en omgeving en zal onder de auspicien van "De Plate" gepubliceerd worden.

In ons volgend nummer zullen onze lezers vernemen hoe en waar ze dit boek kunnen bestellen.

BRIEVEN

Een paar brieven bereikten ons te laat om in het laatste nummer van onze tweede jaargang opgenomen te zijn geweest. Daarom beginnen wij maar onmiddellijk met een paar correspondenten van vóór de zomer.

De Heer D. Farasijn liet ons een brief met tekst van de "Oostendse meisjes" geworden. Dat lied verscheen reeds in het maartnummer. Toen lieten we reeds opmerken dat we van een tweetal leden teksten gekregen hadden die lichtjes verschilden. Ook zijn tekst, afkomstig van zijn 81-jarige schoonmoeder, Mevr. G. Schepens-Van Outryve, is een weinig verschillend. Er is zelfs een strofe bij die wij bij de andere niet terugvinden en die we nu hier laten volgen :

'k Waren onlangs op promenade
aan de Viertorre op het strand
dat is niet verre van d'estacade
D'er kwam daar zo'n molletje aangeland
'k Zeggen tegen heur wil met mien trouwen,
want 'k heb je toch zo lief ?
En ze zei "'k Hen een bootjessjouwer
Hè wel wat is dat nu met joen ?".

Bestuurslid Jef Klausing

Op 17 februari stuurde Jef ons een brief uit Maleisië, waaruit wij nog het volgende halen :

"Wat de voor van Oostende betreft, heb ik in een oud kallepingske een tekst gevonden, het komt niet overeen met de vraag "zeg jonge lieden, die van vreugde wil genieten, komt zien naar het Sint-Jozefsplein .." Er zijn waarschijnlijk wel meerdere liedjes gemaakt op de fore van onze stad: café-chantants en revues waren er de grote consummenten van. Het handboekje dat in mijn bezit is dateert van vóór 1914. Ziehier de tekst (Wij geven de tekst op een andere bladzijde weer).

Het schip ligt op het strand...

In de eerste plaats zou men denken aan een zeemanslied en er zijn er verschillende die spreken over mannen die op zee vergaan en bij de wilde beesten terecht komen. Maar hier heeft "Ferdinand" goesting om te varen naar een vreemd land en om zo ver te gaan naar die wilde dieren ... en dat doet me denken aan de tientallen liederen die gemaakt werden in verband met de landverhuizing van landgenoten naar Argentinië. Ik bezit twee versies van dergelijk lied: Nieuw liederen van de Argentien (het ene telt 8, het andere 10 strofen), er is echter geen spraak van Ferdinand. Wellicht moet het lied waarop bedoeld wordt een ander lied zijn in verband met die landverhuizing.. Een vraag aan Frans Verbanck in verband met zijn lijst bijnamen van de Oostendse visserij (nummer van februari 1973): In het lied "Lange Tjès" dat ik van Irma Bubbeline (zaliger gedachtenis) optekende, komt volgende vergelijking voor :

Parpa, Jejak, Langen Adrien ...

Hoe rijmt men dat te saam ?

Parpa is een Fransche marine

Jejak (of is het Jusjak?) weunt in d'Oude Miene !

Zou het over die Jusjak gaan ? Heeft hij misschien in de oude vismijn gewoond (als huisbewaarder?) en kent ge misschien ook Parpa, die een Franse marine zou zijn geweest ?.

De trouwe leden Frans Verbanck en Fernand Mesdagh stuurden tekst binnen, voor dewelke wij hen echt dankbaar zijn. Hun tekst publiceren wij op andere bladzijden.

PORNO UIT HOOFDMAN'S JONGE JAREN

Op de vraag "Wie was Lalla ?" kregen we antwoorden van de leden Frans Verbanck (Bredene) en Fernand Mestdagh (Brussel). We laten beide antwoorden, zonder kommentaar, hierna volgen.

LALLA

Wie was Lalla ? Waar woonde zij ?

Sommige oude Oostendenaars en Mariakerkenaars zullen zich dat nog herinneren, tenminste als ze oud genoeg zijn om als jonge man de eerste jaren dezer eeuw medegeleefd te hebben.

Laat ons even op zondag namiddag een wandeling doen langs de Zee-dijk Middelkerkewaarts !

We passeren het oude kerkje van Mariakerke, bezoeken misschien het Stracké-museum, uiterst bezienswaardig met zijn verzamelingen vlin-ders, opgevolde dieren, zoals beren, apen, enz...

We zakken het duin af en volgen de oude Raversijdeweg (die achter het duin voortloopt tot Middelkerke) en stoppen een paar honderd meter verder voor een klein herbergje. Daar woont Lalla met haar moeder.

Lalla, zo'n dertigtal jaren oud, dik en rond, maar bijzonderlijk erg rondborstig.

Ongelukkig heeft ze de handikap voor de twee derden onnozel te zijn. Zachtmoedig als een lam, dat wel ! Maar slim genoeg om, als ge niet goed oplet, uwe halve pint weg te "schoepen" en in één gulp uit te drinken. We gebaarden natuurlijk van niets, en als het avond was had ze veel halve pintjes binnen. Natuurlijk lieten we begaan. En dan zongen de jonge gasten van :

"En die zeggen dat Lalla geen tetten en hèt ,

"Ze liegen, ze liegen, ze liegen . . . . . "

(F. Verbanck)

De vertelling van Lala

In het jaar 1906 bestond er een herberg zeer uitgelegen van Oostende en niet zo gemakkelijk om er naar toe te gaan. Het was tussen Maria kerke en Raversijde, niet langs de zee-kant en niet op de Nieuwpoort-sesteenweg gelegen. Het was op de binnenweg, ongeveer achter het klein paleis van Prins Albert en Prinses Elisabeth. Daar was er een klein aarde wegje dat uitkwam op een herberg. Het huis was klein, maar de hof was groot, en men verkocht daar "koekestuutten" met koffie en goed boerebrood met warme melk en natuurlijk ook bier en druppels. Maar wat het meest de klanten aantrok was Lala. Lala was een welgebouwd meisje van 18 of 20 jaar met blonde haren, die altijd op haar rug hingen en die maar juist een lichte blouse en rok aanhad. En gelijk ze veel "fatsoen" had, bestond het meeste klie-n-teel uit mannen. Wat de nieuwsgierigen ook aantrok was dat ze flauw zinnig was en dat ze niet kon spreken. Ze verstond half wat dat U zegde, maar antwoorde altijd hetzelfde "la-la". Als het goed weder was, zat de hof vol. Op zondagen en in de zomer, dan waren het an-dere mensen die geriefden, maar de Baas wist wel dat het om zijn dochter te zien was dat de mensen kwamen drinken of eten, en Lala moest altijd in den hof rondlopen, van tafel naar tafel, met haar domme lach antwoordde zij maar enkel "la-la, la-la". En gelijk dat in Oostende in die tijd niets kon doorgaan zonder een liedje, heeft men een liedje gemaakt van la-la. Ik kan nog juist het begin, maar ik ben zeker dat er wel een lid van "De Plate" is die de rest er kan bijdoen.

"Ze zeggen dat Lala geen tetten en èt

Ze liegen, ze liegen, ze liegen

Je moet mo geloven os je ze vast èt g'èt

Anders moeije liegen, moeije liegen, moeije liegen !

(Fernand Mestdagh)

VRAAGWINKEL

KAMIELTJE

Velen herinneren zich nog het mazouttrammetje dat tussen Oostende en Diksmuide reed.

Vanaf de eerste week dat het liep noemde iedereen het "Kamieltje". Als men nu vraagt waarom, krijgt men verschillende antwoorden. Sommigen zeggen dat de eerste bestuurder een zekere Kamiel was, anderen dat het verwittigingssignaal, zoals deze nu voor sommige ambulances "pin-pon" klinkt, toen precies "Ka-miel, Ka-miel" klonk. Wie weet het juist ?

Wat gebeurt er met onze Reuzen ?

Bestaan onze vier Oostendse reuzen nog ? Waarom zien we ze niet meer op al die folkloristische feesten die we in de loop van het jaar hier krijgen ? Mogen wij aan onze Schepenen Van Toerisme vragen of hij weet dat het jaar 1974, het jaar van de Folklore zal zijn ? Indien onze 4 Reuzen in slechte staat zijn is het niet te vroeg ze terug op te kalfaten, en ze in staat te stellen opnieuw te paraderen op al onze Folklore manifestaties. Reuzen maken deel uit van het volksleven en moeten in eer bewaard blijven.

De Overzetboot

Wie kan ons daarover enkele herinneringen bezorgen ?

Vraag gesteld door Confrater John Brys

Vanaf 1817 hebben de Hollanders een "Quarantaine" ingericht te Oostende. De Officiële tekst luidt : OOSTENDE : Het Quarantaine station was gevestigd in de ingang ten Oosten van de Haven genaamd de VAENREL of gemeenlijk : de PESTKAAY. Daar werden waren en ook brieven (ik bezit er een) uit de verre landen gezuiverd. Die quarantaine bleef bestaan na de onafhankelijkheid, want de ontsmette brief in mijn bezit dateert van 3-1-1832, en komt van Batavia. Wie weet er iets over de "VAENREL" ?

Vraag gesteld door confrater Frans Verbanck

Brouwerijen

Van de brouwerijen die voor de eerste Wereldoorlog werkzaam waren te Oostende, dus hun eigen bier brouwden, ken ik de hiernavolgende. Waren er nog meer ? Welke ?

Gabriël Jean	Polderstraat
Serruys	Louisastraat
Valcke (Falkenbräu)	Aartshertoginnestraat
Van Glabbeke	Constantinopelstraat
Lust	Hospitaalstraat
E. Staessens	Karel Janssenslaan
Cnudde-Demoor	Torhoutsteenweg
Feys	Velodroomstraat
Monteville	Wellingtonstraat (?)
Dierickx-Vissers	Mariakerke
Asseloos	Mariakerke
Casteleyn	Wellingtonstraat
Ostin	Jozef II straat
Van Heule	Sas-Slijkens
Marrysael	Sas-Slijkens

LAPNAMEN OOSTENDSE VISSERS (vervolg)

De Witten van Jean's	G..... (Kustreder-visser)
De Westhuizen	fam. V.....
De Beer	G.....
Jan Vandeweide	Jan G.....
Jef Punt	Jef G.....
Schagenaars	Vader G....
Papelul	O.....
De Bomme van Neunes	Gerard D....
Siessen Carillon	Frans G.....
Panelap	C.....
Patatte Ryckebus	S..... of D....
De Zot van Melk	Georges J.....
De Wrêen van P...	Adolf P....
Liette	Emiel P...
Luize Sch...	Emiel D....
Tette	Henri D...
Laplasse	V...
Buuk	V.....
Groenekalle	2 broers G,
De Geite van de Keuns	H...
Papiljon	?
Jantje Gernoase	?
Tjierit	C.V...
Spekkemuule	D...
Wietink	Louis D...
Tietten	Alfons D...
Swietten	Jules M...
Fruut	Isidoor H...
Ramelatte	Louis C...
De Bomme	Dies P.
De Broekschieter	Charles H... (Kustvisser-reder)
Pekketjoe	?
De Broekschieter (bis)	G...
De Chapman's	fam. G...
Tjèng	P...
Tsjouwel	?
Benegenhuis	Emiel W...

Mane	Arthur P...
Oscar de Soldaat	Oscar H...
Kraksje	August H...
De Geldzèèker	Pito H....
De blèke Grave	Achiel E...
Melk	Charel J.
Zotte Nanne	Pier C...
Tjess en Errewitje	(sloepvissers rond 1900)
Boetten van de Keuns	H...
Tiederiet	Jan T...
Krakamangel	Oscar P...
Groteboot	Emiel H...
Moustache	Henri L...
De Nut	Henri S...
Pulle (nog een)	Siméon V...
Orebeeste	Charle V...
De Battens	Clan van de S...
Pappa	Edward L...
De Piepers	3 broers
De Puuptjes	3 broers
De Strufs	Dynastie der V...
Pater (nog een)	D...
De Soeze	D...
Jan Piedewiet	Jan P... (Kustvisser-reder)
Jan Katte	Jan ?
Koptje P.	P...
Schonepulle	Dies K...
Den (H) Aas	Maurice B...
Kabas	Constant S...
De Ratten	Clan V...
Pieper	D...
Riettel	V...
De Ruischer	Edward S. (Schipper stoomtrei- lers)
De Krak	Theodoor A.
't Zwijn	Gerard V. (Schipper motortreiler)
De Plakker	Henri V.
De Pinker	? (Matroos Stoomtreilers)
De drukker	V.. (Kustvisserij)
Boeie	Louis Z.. (stroomtrawler 0.127)

VISSERS AFKOMSTIG VAN DE WESTHOEK

Henri Jolle	August B...
Groiten	Staf C...
Boerbeltje	? (Reder smack 0.305)
Mikken	L...
Spekke	? (matroos 0.327)

FRANS VERBANCK (BREDENE)
(met medewerking van EDWARD LOGGHE)

Een oud vertelseltje voor kleine kinderen in het jaar 1900

"DE WATERNIKKER" (Opdat ze nooit iets zouden weg nemen
===== dat van hen niet was).

Er was eens een man, die gaarne iets scheef sloeg. t'Is te zeggen een kleine dief. Ging hij naar een winkel een boodschap doen, dan nam hij een suikerstok als de verkoopster hem niet zag. Ging hij naar de markt dan nam hij een appel of een peer als de boer zich omkeerde, enzovoort.

Maar op een zekere dag was hij naar het slachthuis geweest en had een kleine zwijnetong onder zijn blauwe kiel weggestopt. Hij ging een paar glazen bier drinken in de herbergen op het Hazegras, alwaar het slachthuis gelegen was, en met de donkeren ging hij naar huis. Maar dicht aan de Kapellebrug gekomen vond hij dat de verkenstong zo zwaar begon te worden, en hij kon deze bijna niet meer onder zijn blauwe kiel wegstoppen.

Iederen stap waarbij hij de Kapellebrug naderde verzwaarde die tong. Als hij bijna in het midden van de brug kwam kon hij de tong niet meer dragen. Hij wilde die wegslepen maar iederen stap werd die nog zwaarder. Hij zweette water en bloed, maar kon niet meer vooruit, en dan zag hij opeens een vrezelijke kop met twee rode ogen en twee lange scherpe horens en een erg lange nek, uit het water komen en die hem toeriep : "k'eije-gèt !, k'eije-gèt !, k'eije-gèt (K'eije-gèt : Ik heb U gehad, in de zin van ik heb U beet gehad) Zo drie keer en de verschuwelijke kop ging weer onder water en in de verte hoorde hij roepen "Waternikker, Waternikker, Waternikker".

De man vluchte weg en schuilde zich in de poort van de oude kerk, nevens het vagevuur (die nu nog bestaat) en daar heeft hij heel de nacht al zijn boeten luidop gebiecht. Het is daardoor dat men die vertelling kent.

Het was op donderdag 13 augustus 1896 en de kerk brandde af den 14de augustus.

Dit hebben ze mij dikwijls vertelt toen ik 5 of 6 jaar was.

Fernand Mestdagh

(toekomende maand : De betoverde kreekteput).

In het nummer 6 van de jaargang 1972/73 van ons Tijdschrift stelden wij enkele vragen over de ijskelders die vroeger te Oostende bestaan hebben. Wij hebben het geluk gehad van twee leden zeer interessante, en naar ik meen, volledige inlichtingen te hebben ontvangen. Van ons trouw lid Frans Verbanck, laat ik hieronder integraal zijn antwoord volgen.

"Mijn verste herinneringen aangaande ijsputten gaan terug naar de jaren '90. Tot in die tijd hingen zeevisserij, slagers en hoteliers af van ingevoerd natuurijs en geleverd door volgende handelaars :

1°- De ijskelder van Maurice Delforge. Lag aan de hoek van de Visserskaai en de Sint-Paulusstraat, waar nu een garagebedrijf is.

2°- De ijskelder van Auguste Hamman, reder. Lag aan de toenmalige Zuidlaan (nu A. Pieterslaan) en besloeg de plaats waar nu 2 burgershuizen zijn nevens het café van de COO. Dat gebouw was toen het kolenmagazijn van Charles Haeck). Ik denk dat het in de eerste jaren van de eeuw was dat beide gebouwen afgebroken werden.

De Heer Hamman bouwde toen een nieuwe ijskelder langs de huidige Slachthuiskaai. Na de eerste Wereldoorlog werd daar geen ijs meer bewaard, maar het gebouw werd betrokken door de smederij van de h. Oscar Schockaert. Na de tweede Wereldoorlog werd daar nog vis ingezouten door de firma Vimex. Het gebouw staat er nog.

3°- Nog een ijshandel uitgebaat door de firma Casteels-Decoene, maar niet in een kelder zoals men dat noemt, maar wel op een gewezen zeilschip dat lag in het tweede Handelsdok, kant Station (Daarvan hebben wij een foto). Rond 1902 bracht de stoomtreiler O.20 van de "Pecheries à Vapeur" een ontmast, en door de bemanning verlaten zeilschip, geladen met "koalin" (aarde waarvan men stenen pijpen maakte), binnen. Het schip werd verkocht aan de firma Casteels-Decoene, en deed voortaan dienst als ijsbark, zoals wij het noemden, ter vervanging van het vorig magazijnschip, dat ook kleiner was dan zijn opvolger.

De voornoemde schepen werden regelmatig bevoorrad door een Noorse driemastbark : "Valentine" van Kragerø. Ik herinner me ook dat de kapitein van de "Valentine", een klein mannetje met wit baardje op het Stadhuis ontvangen werd bij zijn 100ste reis naar Oostende. Ook voor de eerste Wereldoorlog.

Soms loste eveneens een of ander Noors zeilschip zijn lading ijs in de hoek van de eerste Handelsdok, rechtover het Waterhuis, maar ik weet niet of de bestemming het huis Hamman was of wel dat van Desforges. Er bestaan verschillende prentkaarten waarop deze Noorse schepen afgebeeld zijn ook van een stoombootje dat ijs lost in de bark van Casteels-Decoene (de "Forsete" van Kragerø).

.../...

.../...

In de laatste jaren voor de eeuwwisseling werd een ijsfabriek gesticht door de firma De Naeyer uit Willebroek. De ijsfabriek was gelegen aan de Elisabethlaan, Sas-Slijkens (foto bestaat). Op de wagens die het ijs rondvoerden kon men lezen : "Production journalière 50.000 kilos".

Dat was dan ook het begin van een dodelijke concurrentie met het Noorse ijs, en de ene firma na de andere ging achterover, zoveel te meer daar juist voor de eerste oorlog een nieuwe maatschappij werd gesticht voor het fabriceren van kunstmatig ijs, n.l. de "Froid Industriel S.A.". Deze begon met de ijsfabriek van De Naeyer in te lijven en fabriceerde dan ook zelf ijs in de gebouwen van de "Entrepôt" aan de Zuidkant van de eerste handelsdok".

Frans Verbanck (Bredene)

Onze tweede correspondent, de Heer E. Parmentier geeft ons nog enkele détails die de beschrijving van confrater Verbanck aanvullen.

"De kelders waren nogal diep en gebouwd met zeer dikke muren. Het ijs werd vervoerd van het schip naar de kelder bij middel van een vapeur-wagen. Dit was een lage platte wagen, welke ook in Antwerpen gebruikt wordt en daar de naam draagt van Natie-wagen. Het ijs was gezaagd in grote blokken van ongeveer 50cm. breedte en behandeld bij middel van grote zware tangen in vorm van een dikte-meter. Het werd van de wagen op een lange sleepplank geschoven en zo de kelder ingedreven. Naarmate de vraag, werd het ijs uit de kelder gehaald en naar een afgedankt schip, gelegen bij het oud station, gevoerd. Daar was een breekmachine (concasseur) die het ijs in kleine klontjes vermorzelde. Het werd dan in jute zakken aan de klanten geleverd.

Hier wil ik nog een persoonlijke herinnering aan bijvoegen. Bij het verhandelen van de zakken ijs, vielen dikwijls stukjes op de grond, waarop de straatjongens zich gretig wierpen om ze "smakelijk" op te zuigen. Ja, ijsroom was dan nog een luxe-artikel.

Hartelijke dank aan onze medewerkers voor de gegeven inlichtingen nopens het verbruik van IJs vóór het inbrengen van het artificiëel of fabrieksijs.

De Hoofdman,

OOSTENDSE LIEDERENSCHAT

DE FOOR VAN OOSTENDE

Op de foor van de stad Oostende
Zag ik daar iets die (sic) was raar
Daar kwam er ene grote bende
Met barakken en koten te gaar
De mensen die kwamen gelopen
Wel van een parochie of tien
Hoe menigen lieten hun stropen
Om de foor in Oostende te zien

refr. Ik zag er daar gaan bij klare maan
't Was er zo laat en door 't gepraat
En door 't muziek en g'heel de kliek
Ging alles naar de laatste chique.

Toen ik daar wat rond had gelopen
Trompet met trommel en muziek
Manègen en zotten met hopen
Portretten met groot mekaniëk
Charlatans met de kunst voor de pijnen
Met wafels en pommes en terre frites
Voor 't schoonste gezicht van de kleine
En ze spelen le tour de Paris.

refr. Par mécanique en électrique
Harmonium, entrez messieurs,
Si tu veux voir een tuimelaar
Komt maar naa binnen de plaatsén zijn klaar.

Waarzeggers, schamateurs en paljassen
Die dansen très bien, ça fait grand
Planeten met honderde gewassen
Et le tir de chandelle à Ostende
Le djin-boum, le trompet et viole
Avez-vous encore mal dans les dents ?
Met orgels die woelen en dalen
C'est moi, je suis le charlatan.

refr. Het mensenras van grote klas
Komt hier van pas zonder embras
Op een, twee drij, maak ik U vrij
Komt en brengt maar uwe centen bij mij.

Hercules met beren en wilden
Dat is al op de fore te zien
Met meisjes en apen die brilden
En bootjes in de straat aan 't rien
Wie zou daar niet komen naar loeren ?
Zij krijgen daarvoor een brevête
Zij spelen bij duizende toeren
Want zij scheren uw porte-monnaie

refr. Spreekt daar niet van, want vrouw en man
Doet wat hij kan voor 't klein gespan
Met wat muziek en mekaniëk
Is er de fore in Oostende toch chique.

Ge moet - bij gebrek aan de muziek van het lied - de woorden
eens herlezen met als achtergrondmuziek het bekende ballet
Petroeschka van de russische grootmeester Igor Stravinsky : men
vindt er de gehele sfeer in terug van la belle époque.